

AZ ÓKORTUDOMÁNYI TÁRSASÁG 57. ALKALOMMAL MEGRENDEZETT ÁBEL JENŐ ORSZÁGOS LATINVERSENYÉNEK DÖNTŐ FORDULÓJA

A *minores* kategória tétele

(2021. április 17. 09:00–13:00)

Hercules és Cacus

Hercules a görög-római mitológia rendkívül népszerű alakja volt, minden ókori város szerette volna, ha valamilyen vele kapcsolatos történet kötődik hozzá – és ebben persze Róma sem maradhatott el a többiektől. Hercules „római” tetteit abba a történetbe volt szokás beilleszteni, amikor a nagy erejű hős (tizenkét munkája egyikeként) a messzi nyugaton élő csodalény, Geryon marhát hajtotta el, mivel onnan hazafelé Görögországba útba eshetett Közép-Itália. Ezek közül az egyiket olvashatják alább, amelyben egy helyi rabló (más változatokban egyenesen szörny), Cacus sző *majdnem* tökéletes tervet, hogy megszerezzen egyet a csodálatos szépségű állatok közül...

Cum Hercules tergemini¹ Geryonis boves mirabiles sustulisset,² venit ad ea loca, ubi nunc Roma est. Postquam cum armento Tiberim amnem tranavit, sub Aventini colle requievit,³ longo lassus⁴ itinere.⁵ Eum in somno pastor indigena accessit: Cacus nomine,⁶ homo magnus et fortis, sed idem⁷ violentus praedo et incendiarius. Electissimi⁸ bovis caudam manibus cepit et ita pertraxit eum in speluncam suam, ut inversa⁹ vestigia bos relinqueret et dominum sic confunderet. Ubi¹⁰ ad auroram Hercules evigilavit ac iacturam¹¹ gregis animadvertit, institit¹² auctorem¹³ inquirere ac speluncam Caci adiit¹⁴ – sed, quia adversa bovis vestigia vidit, pedem rettulit.¹⁵ Iam Hercules indignans¹⁶ abibat,¹⁷ cum armenti mugitui respondit bos ille, qui in spelunca pastoris latebat – tum patuit consilium Caci.

- 1 *tergeminus* 3 – hármásiker (Geryonnak egyes változatokban három külön teste van, amelyet egy elme mozgat, más változatokban három feje és hat-hat keze és lába – de *valahogyan* mindegyikben három emberrel ér fel az ereje.)
- 2 *tollo* 3 *sustuli*, *sublatum* – emel, itt: elvesz, elzsákmányol
- 3 A szótárban lásd a *requiesco* címszónál.
- 4 *lassus* 3 – fáradt
- 5 A szótárban lásd az *iter* címszónál.
- 6 *nomine* – ún. *ablativus limitationis*, azaz tekintethatározó: ‘név szempontjából, nevét tekintve, név szerint’
- 7 *idem* – egyben
- 8 *electissimus* 3 – legkiválóbb
- 9 *inversus* 3 – fordított
- 10 *ubi* – itt: amikor, mihelyt
- 11 *iactura*, *-ae* f – hiány
- 12 *insto* 1 *institi* – nekiáll, nekiveselkedik
- 13 *auctor*, *-oris* m – szerző, itt: tettes
- 14 A szótárban lásd az *adeo* igénél.
- 15 *pedem* + *refero*, *referre*, *rettuli*, *relatum* – visszafordul
- 16 *indignans* (*-ntis*) – bosszús, méltatlankodó
- 17 *abeo*, *-ire*, *-ii*, *-itum* – elmegy, távozik

Az eredmények a <http://abeljeno.elte.hu/> honlapon május 10-étől lesznek olvashatóak.